

SILMARİLLİON: OKUMA NOTLARI

Bu Ayın Okumaları:

□ 9. Noldor'un Kaçışı

9. Noldor'un Kaçışı

- Yavanna'nın konuşmasındaki "Eä'da bazı işleri en güçlülerin dahi yalnız bir kez yapabileceği" ifadesi hakkında ne düşünüyorsunuz?
- Tulkas ve Aulë'nin sözleri, okurun da içinden geçen karşıt hisler. Aulë neden Fëanor'a o an empati duyuyor? Bunun arka planında ne var?
- Fëanor'un, Silmarillerin kırılması ricasına dair baştaki tavrı ile sonraki tavrı arasında görülen farkı nasıl yorumlarsınız? Ağaçlar'a üzülmüyor mu?
- Nienna, Ağaçlar öldüğünde değil Fëanor'un reddinden sonra Ağaçların başında ağlıyor. Neye ağlıyor?
- Fëanor'un Valar'ın acziyetine ve İnsan'lara dair planlarına dair sözlerine ne oranda katılırsınız?
- Valar'ın Melkor'u durdurmaması, sonraları Morgoth'un peşinden gitmemesi ile Fëanor ve Noldor'u durdurmamaları sizce benzer mi?
- Fëanor'un Teleri'ye gitmesinin ardındaki sebepler itibariyle karakterini nasıl yorumlarsınız?
- Olwë'nin Fëanor'a sözlerini ve gemilere dair bakışını nasıl değerlendirirsiniz? Fëanor'un gemileri gasp etme girişimini Melkor'un kiyle kıyaslayınız.
- Mandos'un Lâneti üzerine Finarfin'in geri dönüşü zayıflık mı tövbe mi? Pişmanlık bir zaaf mıdır?

METNE DÖNÜŞ

- Divan'da Yavanna, Manwë, Tulkas, Aulë, Mandos - Fëanor konuşması
- Fëanor'un Yemini
- Fëanor-Olwë konuşması

KİLİT ALINTILAR*

Silmariller gitmişti ve Fëanor'un Yavanna'ya evet yahut hayır demiş olması fark etmez görünebilir; lâkin Formenos'tan havâdisler gelmeden önce eğer ki başta evet deseydi sonrasındaki fiilleri, olduğundan belki daha farklı olabilirdi.
Yazar neden bu varsayımı yapıyor?

Fëanor: "Silmarilleri fethedip geri aldığımızda, o vakit lekesiz Işığın efendileri ve Arda'nın saadeti ve güzelliğinin sahipleri biz, yalnız biz olacağız. Başka hiçbir ırk, bizim yerimizi alamayacak!"
Baştaki niyeti ile burada altta yatan plan aynı mı?

Fëanor: "Hiçbiri ve hiçbiri! Ardımda bıraktıklarımı artık kayıp olarak görmüyorum; yol üstünde gereksiz yüklermiş bu anlaşıldı. Adıma lânet edenler etmeye devam etsinler ve Valar'ın kafeslerine sızlanarak dönsünler. Yansın gemiler"
Halkını ve Quendi'yi düşündü mü? Hep mi şahsî idi?

FËANOR'UN YEMİNİ

"Hasım olsun dost olsun, pis olsun temiz olsun,
Morgoth soyu yahut parlak Vala olsun,
Elda yahut Maia yahut Sonradan-gelen,
henüz Orta-dünya'da doğmamış olan İnsan,
ne yasa, ne sevgi, ne bir kılıçlar ordusu,
ne korku ne tehlike, ne de Hükümün kendisi,
Fëanor'dan ve Fëanor'un soyundan kendini koruyabilecektir,
Her kim ki bir Silmaril'i saklar, istifler veya eline alırsa,

bulduğunda tutar yahut elinden çıkarırsa
Şunun üzerine ant içeriz hepimiz:
Ölüm getireceğiz üzerine Gün'ün bitiminden evvel,
elem taa ki dünyanın sonuna dek! Duy sözümüzü,
Eru Babamız! Ebedî
Karanlıkla lânetle bizi fiilimiz muvaffak olmazsa.
Kutsal dağda duy, şahit ol
ve yeminimizi hatırla, Manwë ve Varda!"

The Annals of Aman, §134 (Morgoth's Ring, s. 112)

*Birincil metinden alıntılar Berkay Ündeğer tarafından alternatif şekilde çevrilmiştir.

NOLDOR'UN KAÇIŞI

Valar, Fëanor'dan Ağaçları iyileştirebilmeleri için onlara Silmarilleri vermesini talep eder. Ancak Fëanor bunu reddeder. Kısa bir süre sonra Formenos'tan haberciler, Melkor'un Finwë'yi öldürdüğü ve Silmarilleri çaldığı haberleriyle gelirler. Fëanor, Melkor'u lâneyip onu Dünyanın Kara Düşmanı anlamında Morgoth olarak adlandırır. Bundan sonra Fëanor koşarak çıkıp gecenin içinde kaybolur.

Herkes Finwë, Silmariller ve Valinor Ağaçlarının ışığının kaybına ağıtlar yakar. Bu sırada Morgoth ve Ungoliant, Araman'ın çorak topraklarına gelirler. Ungoliant, Morgoth'tan daha fazlasını talep eder; hatta Silmarilleri dahi almaya teşebbüs eder. Bunun üzerine Morgoth yüksek büyük bir çığlık koparır ve Balroglar yardımına koşar. Bunun sonucunda Ungoliant kaçır. Morgoth kendisi için, içine Silmarilleri yerleştirdiği demirden bir taç yapar ve Kuzeydeki gücü artır.

Fëanor'un Yemini

Fëanor, sürgüne gönderilmesine karşın Tirion'a geri döner ve Noldor'un önünde büyük bir konuşma yapar. Bu konuşmada Noldor'un krallığında hak iddia eder ve onları, Valinor'u terk edip İnsanların gelişinden önce Orta-dünya'nın hâkimiyetini ele geçirmeye çağırır. Fëanor, Morgoth'un yalanlarına inanmıştır: Ona göre Valar, İnsanlar Orta-dünya'yı yönetebilsin diye Eldar'ı Valinor'da esir tutmaktadır. Sonrasında, ne pahasına olursa olsun Silmarilleri geri alacağına yemin eder ve oğulları da ona katılır. Galadriel yemin etmez ama ailesiyle birlikte Orta-dünya'ya gider.

Noldor'un ekseriyeti Aman'ı terk etmeyi kabul eder, ancak hepsi Fëanor'u kralları olarak kabul etmez. Birçoğu Fingolfin'i kral olarak tercih eder; bu yüzden iki bölünmüş ordu hâlinde ayrılırlar. Ayrılmadan önce, Manwë'den bir haberci gelip onları gitmemeye çağırır. Ancak Fëanor gülererek bu uyarıyı geçiştirir.

Alqualondë'deki Akraba Kıyımı

Fëanor, Teleri'yi kendilerine katılmaya ikna etmeye çalışır, ama onlar Fëanor'a katılmaz ve ona yardım da etmezler. Fëanor, Teleri'nin gemilerini zorla almaya çalışır ama Telerinin ona karşı koyması üzerine şiddetli bir çarpışma ortaya çıkar. Buna Alqualondë'nin Akraba Kıyımı (ilk akraba kıyımı) adı verilir. Noldor gemileri alır ve yollarına devam eder.

Mandos'un Lâneti

Noldor, kalmayı seçmeyen veya Valar'dan af dilemeyenleri lânetleyen bir varlıkla karşı karşıya gelir, ancak Fëanor kararından dönmez. Mandos'un Lâneti üzerlerine ilân edilir: "Akrabalarınızın kanını haksız yere döktünüz ve Aman diyârını lekelediniz. Kan karşılığında kan vereceksiniz ve Aman'ın ötesinde Ölümün gölgesinde yaşayacaksınız."

Finarfin bu sırada yürüyüşü bırakır, geri döner ve Valar'ın affını alır. Kutlu Diyarda kalan Noldor'ın hükümdârı olur.

Fëanor'un İhâneti

Fëanor, Araman'da Fingolfin'i terk eder; yanına sadece lâıyk gördüklerini alır ve Orta-dünya'ya ayak basar. Fingolfin'in ordusu Araman'da kalakalır ve artık buzdan tepelerden oluşan Helcaraxë'ye katlanmak dışında şansları yoktur.

*Bölüm özetleri "Tea with Tolkien"nin** (Kaitlyn Facista) Silmarillion Okur Rehberi'nin*** Türkçe çevirisinden aktarılmıştır.

**İG, X, Bluesky: @teawithtolkien

*** Silmarillion Okur Rehberi, <https://www.teawithtolkien.com/> web sitesinden indirilebilecek çeşitli ÜCRETSİZ kaynaklardan biridir.

1495	Manwë'nin verdiği festival, Ağaçların katli, Silmarillerin kaçırılması
1496	Mandos'un Hükümü; Beleriand'da İlk Savaş
1947	Noldor'un Helcaraxë'ye gelişi, Fëanor'un ölümü
1500	Fingolfin'in Beleriand'a varışı, Güneş ve Ay'ın doğuşu

Tolkien Gateway: Timeline/First Age (*Morgoth's Ring*, 'Annals of Aman' bölümündeki bilgilerden derleme)

ÇEVİRİ YANLIŞLARI & ÖNERİLERİ*

NOLDOR'UN KAÇIŞI: İTHAKİ	ÖNERİLEN ÇEVİRİ
Fëanor: "Evet çıkarabilirim mücevherlerimi ortaya ama asla benzerlerini yapmayacağım ve eğer kırmam icap ederse onları kalbimi de kıracağım... " (s. 173)	"ama asla benzerlerini yapamayacağım ve eğer kırmam icap ederse onları kalbimi de kırmış olacağım "
Melkor Formenos'a Silmarilleri almaya gelir: "Noldor'un kralı Finwë, tek başına Kara'nın dehşetinden kaçıp kurtulamadığı için onu, kendi evinin kapısında katledip..." (s. 174)	"Sadece Finwë Karanlık'ın dehşetinden kaçmadığı için... "
Fëanor haberi duyunca çıldırmıştır: "öfkesinin ve kederinin yarattığı o delilikle eğer Formenos'ta kalmış olsaydı katledilse bile gücünün daha faydalı olacağı fikrine kapıldı; Melkor'un istediği de buydu " (s. 174)	"... Formenos'ta kalmış olsaydı gücünün, katledilmekten fazlasına muktedir olacağını düşünüyordu, Melkor'un tasarladığı üzere"
Ungoliant : "Karayürek!... Emirlerini bir bir yerine getirdim ve açım hâlâ" (s. 176) Morgoth : "Daha ne istiyorsun?... Tüm dünyayı midene indirip göbeğine katmak derdinde misin? Sana dünyayı vaat etmedim. Ben onun efendisiyim" Ungoliant : "O kadar da değil... Lâkin Formenos'tan aldığın o büyük hazinenin tamamı benim olacak. Hem de sen vereceksin onu bana, kendi ellerinle " "Bir elinle verdin verdiklerini... sol elinle yalnızca. Sağ elini de aç" Morgoth : "Hayır... Sen aldın alacağını. Çünkü senin işin , benim sana verdiğim güçle tamamlandı. İhtiyacım kalmadı artık sana. Bunları almayı da görmeyi de aklına bile getirme . Kendime alıyorum onları, hem de ebediyen."	Ungoliant : "Karayürek!... Buyruğunu yerine getirdim ve açım hâlâ" Morgoth : "Daha ne istiyorsun?... Tüm dünyayı mı istiyorsun midene indirmek için? Sana onu vermeyi vaat etmedim. Onun efendisi benim" Ungoliant : "O kadar değil ... Ama Formenos'tan aldığın büyük bir hazine var sende ; onun hepsini alacağım. Aynen, her iki elinle vereceksin onu bana." "Tek elle veriyorsun... solla sadece. Aç sağ elini" Morgoth : "Yoo... Payını aldın sen. Zirâ benim sana bahsettiğim güçle tamamlandı görevin . Artık ihtiyacım yok sana. Bu şeyleri ne alacaksın, ne de göreceksin. Onları ebediyen kendime alıyorum"
Morgoth'un sesinin yankısı sonsuza dek yerleşip kaldığı için buralara Lemmoth dendi; bu topraklarda yüksek sesle ağlayanları uyandırır ve tepelerle... (s. 177)	O günden sonra bu bölgeye Lammoth dendi; zirâ sesinin yankıları sonsuza dek yerleşip kaldı orada; öyle ki o topraklarda her kim yüksek sesle bağırırsa o yankıları uyandırır
Morgoth'a dair: "Sadece bir kez, kuzeydeki yurdundan	"Gizlice bir süreliğine gittiği tek bir kez hâricinde

gizlice ayrılırken çıkardı tacını " (s. 179)	kuzeydeki mekânından hiç ayrılmadı "
Artık Utumno'daki günlerine göre daha âcizdi , nefreti onu yiyip bitirdi (s. 179)	Zirâ artık, kibrinin terbiye edilmesinin evvelinde Utumno'daki o günlerinden de fazla şekilde nefreti onu yiyip bitiriyordu...
Her şeye rağmen, bir Vala olduğu için, artık dehşete dönüşmüş olan görkemini bir müddet korudu ve en kudretlileri dışında tümü gözlerinin önünde korkunun kara cehenneminde battı (s. 179)	Fakat yine de Valar'dan biri olarak haşmeti, artık her ne kadar dehşete dönüşmüş olsa da uzun süre devam etti. Ve onun huzurunda , en kudretliler dışında herkes karanlık bir korku uçurumuna sürüklendi.
... (cümlelerin başı çevrilmemiş ve yanlış) Yeminlerini bozmayacaklarına Ilúvatar adına söz verdiler ve bozarsak eğer kavlimizi, Ebedi Karanlığa gömülelim dediler.	Kimsenin bozamayacağı ve kimsenin etmemesi gereken bir yemin ettiler, Ilúvatar'ın dahi adını anarak ...
Eönwë: "... Eru diye hitap ettiğin yaratıcı , seni şimdikinden katbekat güçlü kılmış olsaydı bile, Eä'nın sınırları içinde, ne şimdi ne de hiçbir zaman Valar'dan birini bile alt edemezsin sen."	" Adını da zikretmiş olduğun Eru , seni olduğundan üç kat daha kudretli yaratmış olsaydı bile ..."
"Yakın şu gemileri!" Bu sözlerin üzerine Maedhros sadece kenara çekildi ...	O vakit bir tek Maedhros geri çekildi...
<i>*İthaki Yayınları'nın 'beyaz kapaklı' Silmarillion baskısındaki Türkçe çeviri yanlışları baz alınmıştır. Yanlış kelime seçimleri, terim veyahut bilgiler özellikle renklendirilmiştir.</i>	